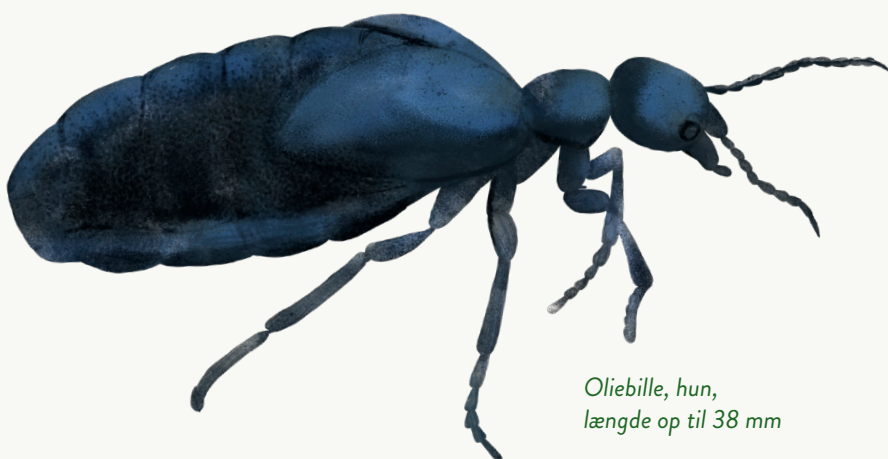

TO ARTER, DER HØRER SAMMEN:

BLÅ OLIEBILLE OG VORTEROD

Oliebille, hun,
længde op til 38 mm

BLÅ OLIEBILLE

(*Meloe violaceus*)

Blå oliebilie er blandt Danmarks største biller på næsten 40 mm. Den kravler på jorden og kan ikke flyve. Billen dukker op om foråret på solrige dage, hvor den spiser blade af planter med gule blomster fx vorterod og mælkebøtter. Navnet oliebilie henviser til den olieagtige væske som billearten udskiller. Det lugter dårligt og er giftigt, hvis du spiser det. Væsken er ildlugtende og virker afskrækkende på billens fjender. Den er desuden giftig, hvis du spiser den, og kan give sår på huden, hvis du får den på huden.

KENDETEGN

- **Han:** Er mellem 11 og 30 mm. Dens bagkrop er ikke så lang som hunnens, og antennerne på hovedet har et knæk.
- **Hun:** Har en ekstra stor og fed blåskinnende bagkrop. Hunnen bliver op til 38 mm lang. Bagkroppen bliver stor, når hun er klar til at lægge æg. Hendes antenner er lige.
- **Larve:** Ændrer sig med alderen og ser meget forskellige ud.

FORVEKSLING

Blå oliebilie og sort oliebilie kan nemt forveksles, men blå oliebilie har et indhak i forbrystet, som ikke findes hos sort oliebilie.

VORTEROD

(*Ranunculus ficaria*)

Almindelig vorterod er 5-20 cm høj. Planten er udbredt i Danmark. Blomsten er skinnende og smørgul. Den har 7-12 kronblade. Stængelen er opret og grenet. Bladene er let hjerteformede, blanke og grønne.

Rødderne er »vortede«. I vorterne oplagrer planten næring.

LIVSCYKLUS

- Vorterod er en flerårig urt, der vokser i haver, løvskov, krat og ved vandløb.
- Jorden skal være fed, fugtig og næringsrig.
- Blomstrer fra sidst i februar til midten af maj. De drejer sig efter solens varme.
- Den kan sprede sig via rodsrud, dvs. jordstængler, der spirer, men også via frø og yngleknopper på bladene.

Vorterod

Et oliebilie-liv

1. Den voksne bilie ses fra marts til sidst i juni.
2. Parring foregår i april og maj.
3. Hunnen lægger op til 40.000 æg, ca. 1.000 pr. gang i hulrum under jorden.
4. Æggene klækkes i april. Først ligner de små, sorte tordenfluer (kaldet triunguliner) på 2-2,5 mm.
5. Triungulinlarverne sætter sig i lave blomster som vorterod.
6. Den venter på, at en bi kommer og kan tage den med hjem til bi-reden.
7. Larven æder biens æg og »bibrødet«, der består af pollen og honning.
8. Så ændrer den udseende mod at ligne en løbebillelarve. I juni og juli bliver den stor (flere cm lang) og fed og ligner en torbistlarve, inden den forpupper sig i efteråret.

Blå oliebilie larve vandrer op i blomster af vorterod, hvor den hæfter sig på de blomstersøgende bier.

I bi-reden fungerer den som klepto-parasit, der »stjæler« bi-larvernes bibrød.